Praktiska aspekter och patientfall från den kliniska vardagen

Emma Hag, specialistsjuksköterska i kardiologi, Länssjukhuset Ryhov Jönköping
Doktorand i Linköping, institutionen för allmänmedicin

Sigtuna november 2026

Personcentrerat Sephia – flöde

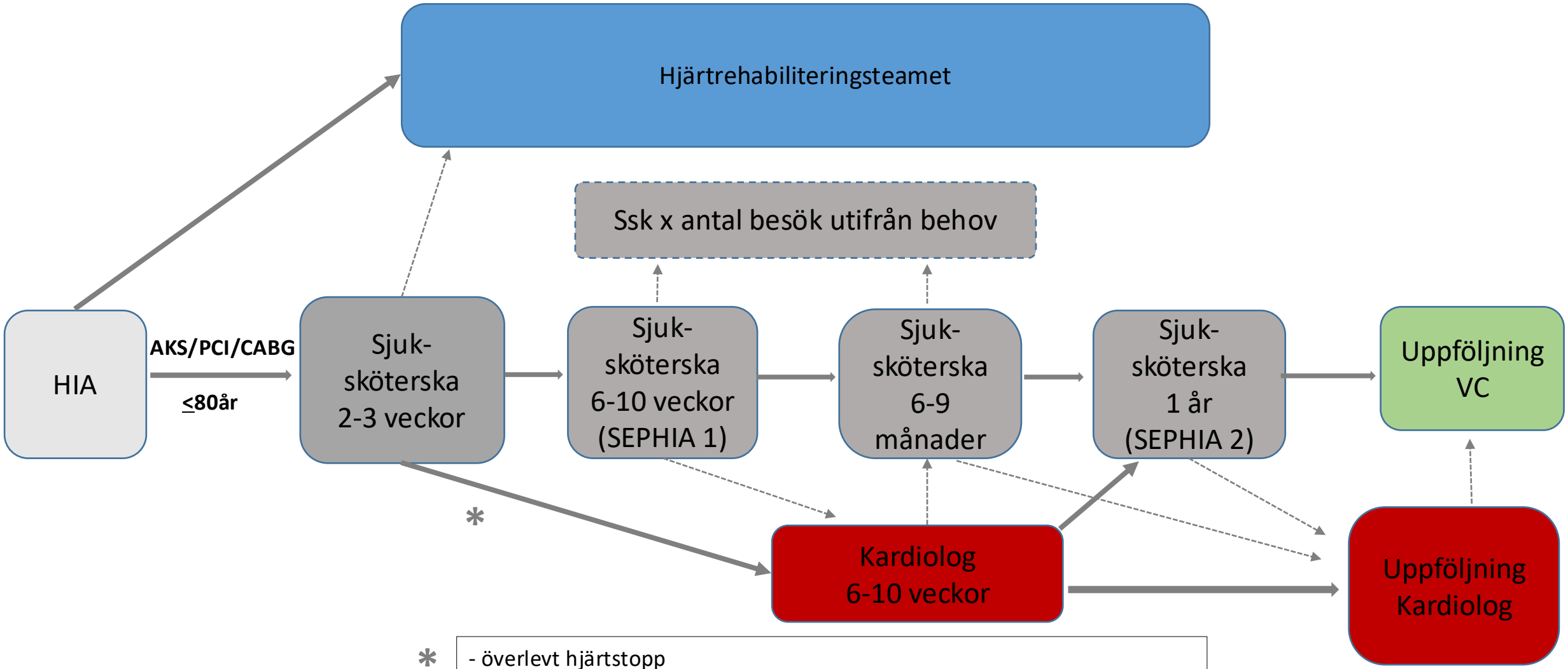

*
- överlevt hjärtstopp
- komplicerad ischemi-/arytmi-/ hjärtsviktsproblematik
- kvarvarande stenoser där klinisk värdering ska göras
- komplicerad läkemedelsbehandling (t.ex. trippelbehandling)

Strukturerad sjuksköterskebaserad hjärtmottagning med läkarstöd

- Personcentrerad planering
- Kontinuitet - samma sjuksköterska
- Måluppfyllelse ->justerad behandling
- Extra kontakt vid behov
- 6-9 mån: telefonkontakt, vid behov fysisk besök.
- Kardiologkonsult vid behov
- Ettårsuppföljning sker hos samma ssk

Arbetsrutiner under Sephiauppföljningen

- Fysiska besök vid SEPHIA 1 och 2
- Prover + PROM inför besök
- BT, Glukos, lipider och levnadsvanor
- Biverkningar och läkemedelsoptimering
- On-line registrering
- Receptförnyelse vid behov
- Ställningstagande till förlängd DAPT
- Remiss till primärvården vid SEPHIA2

Delegeringar för sjuksköterskor

- Justera blodtrycks - och lipidbehandling
- Beställa/signera prover
- Remiss till OGTT och sömnapnéutredning
- Remiss till teamets professioner
- Remisser till primärvård
- Standardfraser/frasminnen/checklistor/PM
- Diktering

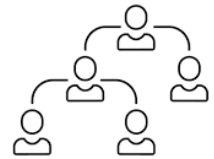

Frasminne vid remittering till primärvården

Patient som vårdats för hjärtinfarkt ._. med PCI.._. med CABG-operation.

Vid manifest kranskärlssjukdom är det viktigt att fokusera på riskfaktorer.

Berörd patient har uppnått:

- Tobaksfrihet (aldrig rökt/aldrig snusat/aldrig använt e-cigarett/ex-rökare/ex-snusare/ex-användare av e-cigarett).

- Blodtryck (<130/80mmHg, aktuellt värde: ._.mmHg).

- Lipidmålvärde (LDL <1,4 mmol/L och kolesterol <4,0mmol/L, aktuellt LDL: ._. mmol/L, aktuellt kolesterol: ._. mmol/L).

- Fysisk aktivitet ((t.ex promenader, cykling, simning mer än 30 minuter per dag) enligt rekommendationer._. dagar/vecka.

Patienten har diabetes sedan tidigare/en nyupptäckt diabetes och startat upp med behandling.

- Blodsockervärde inom målvärde (HbA1c <52mmol/mol, aktuellt HbA1c:._. mmol/mol).
- OGTT utfört ._.. 0min-värde: ._.mmol/L.120min-värde: ._.mmol/L.

Således icke diabetes.

Patienten har inte uppnått målen gällande:

- Tobaksfrihet (rökare/snusare/e-cigarettanvändare).
- Blodtryck (<130/80mmHg, aktuellt värde: ._.mmHg).
- Lipidvärde (LDL <1,4mmol/L och kolesterol <4,0mmol/L, aktuellt LDL: ._. mmol/L, aktuellt kolesterol: ._. mmol/L).
- Fysisk aktivitet ((t.ex. promenader, cykling, simning mer än 30 minuter per dag) enligt rekommendationer ._. dagar/vecka.
- Patienten har diabetes sedan tidigare/en nyupptäckt diabetes och startat upp med behandling.

Blodsockervärde ej inom målvärde (HbA1c <52mmol/mol, aktuellt HbA1c:._. mmol/mol)).

OGTT utfört ._.. 0min-värde: ._.mmol/L.120min-värde: ._.mmol/L.

Således diabetes/nedsatt glukostolerans.

Patienten har följts på hjärtmottagningen under ett år och remitteras nu till primärvården för fortsatta kontroller.

Tacksam hjälp med fortsatt omhändertagande med fokus på riskfaktorer.

Med vänlig hälsning

Patientfall

Pierre 63 år

Sol-Britt 85 år

Ssk-besök 29/4

Tillsammans med mamman

Väntar på CABG

Vill tillbaka till arbete och vardag

Genomgång av sjukdom och plan

Riskfaktorer och levnadsvanor

BT, EKG och prover

Ssk-besök 29/4

Ingen diabetes.		**Kontrollera (f)p-glukos är taget under vårdtillfället.** **Om >6,0 mmol/L ta nytt (f)p-glukos + HbA1c inför SEPHIA 1 besöket.**
IFG (Impaired Fasting Glucose).	Om (f)p-glukos 6,1 mmol/L - 6,9 mmol/L eller HbA1c 39 – 47 mmol/mol.	Dessa patienter bör kontrolleras med OGTT för utredning av eventuell IGT (Impaired Glucose Tolerance) eller Diabetes Mellitus Typ 2. Högriskpatienter bör kontrolleras igen om 1 år. Detta bör omnämnas i remissen om fortsatt uppföljning planeras i primärvården.
Diabetes typ 2.	Om (f)p-glukos >7,0 mmol/L och HbA1c ≥48 mmol/mol.	OGTT behöver inte utföras. Patienten bör redan stå på behandling – om inte – börja behandling i samråd med kardiologkonsult. Kontrollera HbA1c. Informera patienten om att det kan bli aktuellt med insättning av ytterligare diabetespreparat såsom SGLT-2 hämmare och/eller GLP-1 analog.

Åtgärder

- LDL 4,0 ->2,8mmol/L
- Ezetimib 10 mg insätts
- f-glucos 6,3/HbA1c 47
- Föreslår OGTT
- Ny tid till 2/6

Ssk-besök 2/6- SEPHIA 1

Status

- Ännu ej opererad
- Trötthet
- Stora kostförändringar
- Viktnedgång 3kg
- LDL förbättrat men ej i mål
- OGTT -> diabetes
- SGLT2 hämmare insätts
- Remiss diabetessköterska
- Remiss till fysio efter operation
- Förlängd sjukskrivning

Prover inför besöket

Analys	Enhet	Ref. int.	2025-05-28 08:31	2025-04-24 09:05	2025-04-24 09:05
Hematologi					
B-Hemoglobin	g/L	134-170	153		149
B-Erytrocyter	x10e12/L	4.25-5.71	4.67		4.64
Erc(B)--RDW	%	11.6-14.3	12.5		12.8
B-EVF	0	0.40-0.50	0.44		0.44
B-MCV	fL	82-98	95		96
Erc(B)--MCH	pg	27-33	33		32
B-Leukocyter	x10e9/L	3.5-8.8	5.8		6.4
B-Trombocyter	x10e9/L	145-348	174		220
Allmän kemi					
S-Kreatinin (enz)	µmol/L	60-105	66		63
Pt--eGFR (1,73m2), Kreatinin, LM rev	mL/min/1,73 kvm yta	>54	89		>90
S--Kalium	mmol/L	3.6-4.6	4.1		4.4
S--Natrium	mmol/L	137-145			
P--Glukos	mmol/L	4.2-6.0			
P(fPt)--Glukos	mmol/L	4.2-6.0	6.3 *		6.3 *
B--HbA1c (IFCC)	mmol/mol	31-46	47 *		47 *
S--ALAT	µkat/L	<1.20	0.66		0.75
S-Kolesterol	mmol/L	3.9-7.8	3.5 *		3.9
S-HDL-kolesterol	mmol/L	0.80-2.1	1.07		1.00
S-non HDL-kolesterol	mmol/L	2.5-6.2	2.5		2.9
S--LDL-kolesterol, direkt	mmol/L	2.0-5.3	2.0		2.8
S-LDL-kol/HDL-kol kvot	0	Saknas	1.9		2.8
S--Triglycerid	mmol/L	0.45-2.6	1.3		1.8
Hjärtmarkörer					
P-NT-proBNP	ng/L	Se kommentar			
Läkemedel					
S--Karbamazepin	µmol/L	20-40		34	
Funktionsundersökningar					
P(kB)--Glukos (0 min)	mmol/L		6.2		
P(kB)--Glukos (120 min)	mmol/L		12.8		

OGTT undersökning	Resultat OGTT		Åtgärd
Efter 2 timmar kapillärt p-glukos.	Normalt	<7,8 mmol/L.	Rökstopp. Ge levnadsvaneråd som vid sekundärprevention vid kranskärlssjukdom. Kontrollera lipider och blodtryck. Sträva efter målvärden.
Efter 2 timmar kapillärt p-glukos.	IGT (Impaired Fasting Glucose)	7,8 mmol/L -12,2 mmol/L	Rökstopp. Ge levnadsvaneråd som vid sekundärprevention vid kranskärlssjukdom Kontrollera lipider och blodtryck. Sträva efter målvärden. Upprepa kontroll om 6 - 9 månader med fP-Glukos och förnyad OGTT. Rekommendera patienten årlig kontroll fP-glukos och HbA1c via vårdcentral.
Efter 2 timmar kapillärt p-glukos.	Diabetes	>12,2 mmol/L	Rökstopp. Ge levnadsvaneråd som vid sekundärprevention vid kranskärlssjukdom. Kontrollera lipider och blodtryck. Sträva efter målvärden. I samråd med kardiologkonsult skall behandling sättas in (Metformin och/eller SGLT-2/GLP-1RA). Skicka remiss till diabetessköterska på vårdcentral för uppföljning.

Teamarbete och standardiserade remisser

Remissdatum	2025-06-02
Kontakt	2025-06-02, Mottagningsbesök Enskilt, Hag Emma Specialistsjuksköterska hagem, Med mott Hjärtmedicin Jkp, Medicinkliniken Jkp, Utförd
Remiss till	Sjuksköterska, Gränna VC Bra Liv
Remiss från	Hag Emma Specialistsjuksköterska hagem, Med mott Hjärtmedicin Jkp
Remissmall	Vårdbegäran intern
Hälsoproblem	Patient med nyupptäckt diabetes i samband med vård av akut koronart syndrom. OGTT utfört 28/5-2025. 0 min värde: 6,2mmol/L 120 min-värde: 12,8mmol/L Således diabetes. Behandling har inletts med T.Jardiance 10mg 1x1 den 2/6-2025. Lämnar även brochyr kring läkemedlet. I samband med att besked kring diabetes diagnos ges blir patienten upprörd och besviken och har svårt att ta in detta. Lugnar sig dock under resterande tid under besöket. Svårighet att acceptera. Tacksam uppföljning hos diabetessjuksköterska enligt sedvanlig rutin. Gärna snabb uppföljning med patienten. I övrigt kommer patienten att följas på hjärtmottagningen första året postinfarkt. Patienten väntar på att göra en CABG i Linköping men har inte fått tid ännu. MVH Emma Hag, Specialistsjuksköterska i kardiologi

Frågeställning

Hälsoproblem	Patient som haft hjärtinfarkt och PCI-behandlades 12/4- 2025. Väntar på att bli CABG-opererad. Påbörjar hjärtskola - ej tillgång till mobilt bankid men har fått inbjudan till den fysiska hjärtskolan med start under hösten. Kvarvarande stenos- väntar på åtgärd i form av CABGoperation, inte fått tid ännu. Vänsterkammarfunktion - normal. Fortsatt kontakt med hjärtmottagningen: Kommer följas enligt SEPHIA spåret. Önskar individuellt besök hos er. Med vänliga hälsningar Emma Hag, specialistsjuksköterska inom kardiologi

29/6 – åter från Linköping och opererad

- 24/6 - CABG x 4.
- Postoperativt förmaksflimmer.
- NOAK + Clopidogrel
- Interaktion med Tegretol –> byte av antiepileptika
- Kärl från båda underbenen
- Hem 2/7

11/8 återbesök efter CABG

- Välmående, fin sårläkning
- Promenader
- BT- 80/58 mmHg
- Lågt kalium
- Furix + Esidrex sätts ut
- Stora kostförändringar
- -12 kg sedan infarkten

25/8 extra uppföljning

- BT 88/56mmHg
- Träning påbörjad
- Hjärtskola startar
- Sjukskrivning -> halvtid
- Läkaruppföljning bokad

14/10 -läkaruppföljning

- Välmående
- BT 95/60mmHg
- Vikt 92kg
- Åter i arbete 4h/dag
- Plan för antikoagulantia
- Fortsatt SEPHIA- uppföljning

17/12 återbesök sjuksköterska
6-9 månaders besök

- Allt löper på
- Vikt 89 kg
- - 17 kg viktnedgång
- BMI 29
- Fortsatt uppföljning
- Julklapp

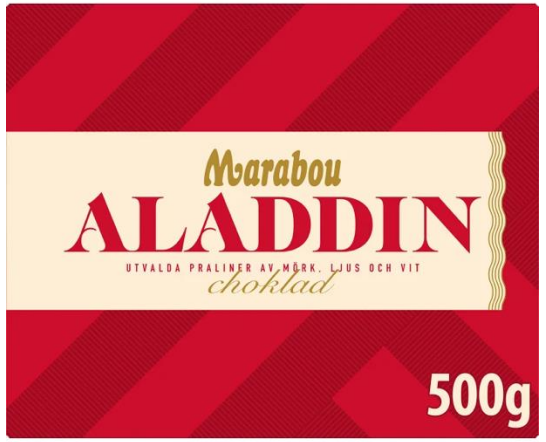

29/4-2026 – SEPHIA 2

- BT 100/60 mmHg
- LDL 1,3mmol/L
- HbA1c: 42mmol/mol
- Vikt: 87 kg
- BMI: 28,4
- Midjemått -13 cm
- Promenerar + styrketränar
- EQ-VAS 98/100
- Recept förnyas
- Fortsatt uppföljning

Vad har vi uppnått?

- Kontinuitet
- Förtroende
- Individanpassning

Det behövdes flera kontakter
- för Pierre var de väl investerad tid

Centrala yrkesgrupper i teamet: sjuksköterskor, fysioterapeuter och läkare

Yrkesgrupper med viktiga stödfunktioner: tobaksavvänjare, psykologer, kuratorer, dietister, undersköterskor, sekreterare/vård-administratörer

Yrkesgrupper med konsulterande funktion: arbetsterapeut, farmaceut, diabetolog, allmänläkare, patientförening